

Kapitel 5 Opgave B.

Tekst og kvalitet – prosatekster

1. Martin A. Hansen: af "Agerhønen"

De hørte den hjemløse Landstryger udenfor, Blæsten. Han var træt, lod det til. Nu og da lagde han sig ned paa Marken for at hvile, men saa maatte han op igen.

Og en Gang imellem rejste Sneen sig op ved Vinduet, hvirvlede, polkerede¹ og var borte igen. Den kikker ind, tænkte den, den morer sig over os, skønt der ikke er noget at more sig over.

Det blæste, og Aftenen gik. Blæsten tog nok til, men trægt. Den slæbte sig gennem Havens Træer. En slidende Vind. Den mindede om en, som nøler med at sige Sandheden, men skal sige den. Det var nok, hvad de voksne i Stuen hørte i den slidende Blæst.

Aftenen gik, og der kom hele Tiden Sne ned. Først var det store, brede Fnug, som fra Mørket kom sejlene ind mod Ruden og blev lysende, store Anemoner. Siden blev Fnuggene mindre og tættere, og længe, meget længe kom de paa skraa. Lidt efter lidt satte de Farten op og kom mere paa langs, flygende. Naar da ikke Sneen gjorde Holdt, vendte sig i sin lange, hvide Kappe og kikkede ind. Se dog Sneen! sagde den mindste Pige. Søsteren tyssede paa hende. Børnene glædede sig ellers over Snevejr, men det kunde de ikke nu, syntes de. Og hele Aftenen blev der ikke sagt stort andet end det, den lille sagde om Sneen. Det var under Krigen, den første store Krig, paa et afsides Sted, i et beskedent Hus, hvor der var noget i Vejen.

2. Hans Scherfig: af "Det forsømte Foraar"

Adjunkt Axel Nielsen kunde mere end nogen anden fejre Studenterjubilæum. Han var nu ansat ved den samme gamle Skole, hvorfra han havde taget Studentereksamen. Han mødte hver Morgen lidt før Ni, ligesom han havde gjort for en Menneskealder siden. Og han var lige saa ængstelig for at komme for sent som dengang, og han havde lige saa stor Respekt for Rektor.

Hans Liv havde været en eneste Skolegang. Kun ganske svagt kunde han huske, at der havde været engang, hvor han ikke tilhørte en Skole. En utydelig Erindring om en fjern fjern Fortid uden Skolegang. Han legede i en Gaard ude paa Nørrebro. Og der var andre Børn, som han legede med. Og han vidste ikke dengang, at de var mindre fine end han.

Hans Far var en god Haandværksmester, som var i Stand til at lade sin Søn faa en god Uddannelse. Axels smaa Legekammerater i Gaarden var Arbejderbørn. At der var en Klasseforskel, viste sig først, da Børnene skulde i Skole. Kammeraterne kom i Kommuneskole. Axel kom i en Betalingskole. Og saa var Grænsen trukket imellem dem.

I 12 Aar var han Skoleelev. Og han var flink og flittig i Skolen og blev rost og gjorde sine Forældre Ære. De første fem Aar var i Forberedelsesskolen. Saa

¹ dansede polka

bestod han den svære Optagelsesprøve til den lærde Skole, som havde fire Aars Mellemskole og tre Aars Gymnasium. Og Axel var stadig flittig og dygtig og opnaede tilsidst at faa Skolens Flidspræmie.

3. Morten Korch: af De røde Heste (1943)

Saa gaar jeg, nikkede unge Ludvig Holm, som var Førstemand i Hans Offers Butik. Ved Døren sad et Spejl i et Chokoladeskilt, Ludvig Holm saa paa sit Billede og smilte ganske lidt. Han havde et pænt Ansigt med et velplejet Overskæg og krøllet Haar. Han var meget tilfreds med sig selv og nikkede. Hans Offer saa fraværende efter ham og gik derefter langsomt gennem sin store Butik. Som altid, naar der blev lukket, herskede der Orden dernede. Hylterne var fyldt op. Disken var hvidskuret, og Gulvet strøet med Sand. Urtekramsduften, som Hans Offer elskede, var stærkere end sædvanlig, men Købmanden mærkede den ikke. Der var kun tændt et enkelt Blus, det store Rum laa i Halvmørke, og de mange Varer paa Hylde og Vægge saa spøgelsesagtige ud. Det var, som den gamle Butik havde Liv og hviskede til ham.

I Aabningen mellem Butikken og Skænkestuen stod en lav Pult med en Stol, det var Hans Offers Yndlingsplads, og her satte han sig. Han havde kæmpet i denne butik i snart fyrretyve Aar, han elskede den, og den var i Grunden blevet hans Hjem. Her havde han oplevet sine Glæder og Sorger, og her holdt han af at sidde alene i sine Tanker.

4. Jens Christian Grøndahl: Hjertelyd (1999)

Vi endte på Andys Bar. Det er stadig et af de sidste steder, hvor man kan skjule sig for det truende daggry. Her løber nattens ruter sammen i de tidlige, tilrøgede timer. De dunkle lokaler fungerer som byens hjertekammer, hvor den besværet modtager sin cirkulerende strøm af fantaster, vismænd, og falmede skønheder, før de pumpes ud i dens tomme morgengrø færdssårer.

Jeg var lige ved at brække mig, da Adrian stillede en flok duggede guldbajere på vores bord. Ariane drak af flasken på en graciøs måde, som jeg aldrig havde set nogen gøre før, som en prinsesse der holdt fridag. Gråskæg betragtede os opmærksomt, mens hun introducerede. Hun var dræbende smuk, og synet af hendes hvide skuldre i den ærmeløse kjole fik mig til at skælve. Hun mindede om et søvnigt rovdyr med sine smilende tænder i læbernes rødmaalede indfatning. Jeg spekulerede på om Adrian havde slæbt mig med på Andys, fordi han vidste, at hun ville dukke op. Han havde sikkert gennemskuet mig for længst.

5. Tom Kristensen: af Livets Arabesk (1922)

Den mellemeuropæiske Kommunisthær var rykket ind over Grænsen. Hver Dag drev Rygterne ind over Byen. De gled som mørke, evigt foranderlige Skyer hen over Himlen, som var tom og blaa i sin septembergrelle Klarhed. Man anede dem mod denne uforanderlige Hvælving, som man gisner sig til hele Maaneskiven, naar den hviler mørk i nyets tynde Sølvskaal. Man anede, hvor skiftende de var, hvor upaalidelige og hvor jættagtige. De var Giganter,

fordi de ikke var Kendsgerninger. De groede med Roden i Drømme og Angst og overskyggede al Verden trods den tilsyneladende skyfri, stramme Himmel. Ingen vidste noget. Alle vidste noget.

I Bladcentralerne hang Meddelelser, der var flere Dage gamle. De var gulnede i Efteraarssolen; de krummede sig sammen i den indianske Sommers feberagtige Varme, og Støvet lagde sig som matte Skygger paa Oversiden af Papirets Buler og Folder. Det var, som om Papiret vred sig ved at skulle gentage den gamle Traver, at Kommunisterne koncentrerede Tropper ved Grænsen.

Ingen vidste noget.

6. Peter Høeg: af De måske egnede

På Opfostringshuset var der efter skoletid faste pligter, det vil sige køkkentjeneste, affaldstømning, forefaldende indendørs arbejde og havearbejde, desuden særlige tjenester, en af de særlige tjenester var at slå Valsangs græsplæne.

Det var som regel først når man kom i sjette klasse man fik det tilbudt, mig spurgte han i midten af femte, altså et halvt år inden jeg blev overflyttet. Når man var deroppe havde man lov til at tage fra hans køleskab, det var helt legalt. Man kom derop efter skoletid og slog græsset og spiste fra køleskabet. Det som så videre skete var, at han sagde man kunne blive der og sove, hvilket man tog imod.

Der blev aldrig talt om det, heller ikke mellem eleverne, man sov deroppe, der var aldrig nogen der havde taget skade.

Først ville jeg ikke, men det var noget alle skulle igennem.

Han var dansklærer, om aftenen spillede han musik for mig på grammofonen, så gik jeg ind på gæsteværelset hvor han havde redt op.

Mens jeg lå og ventede på han skulle komme, begyndte kramperne, de havde været der før, bare ikke så meget.

Så begyndte tiden at flyde, jeg vidste ikke om der var gået et minut eller en time, det var dér det blev klart for mig at jeg var syg.

Til sidst gik jeg, inden han var kommet. Han havde låst mig inde, men det var kun en mellemdørslås, de kan åbnes med et stykke bøjet ståltråd.

Fra da af vidste jeg at jeg var for svag til at stå det igennem på skolen.

7. Ib Henrik Cavling: af Skibsrederen (1971)

Bitten havde haft en travl eftermiddag, men det var ikke rederiforretninger, der havde optaget hendes tanker. I frokostpausen havde hun været på indkøb. Hun havde dog først ringet til sin mor i Hirtshals. Det var rigtigt nok, at skipperlabskovs var hendes fars livret, men hun havde aldrig fået lov til at lave den. Faderen ville kun lægge mave til moderens kogekunst. For ikke at overlade noget til tilfældighederne havde hun været et smut inde i Magasins bogafdeling, hvor hun havde lure-kigget i en kogebog til 125 kroner.

Bitten var taget hjem fra kontoret klokken 16. Hverken Tørk eller Frank havde vist sig. Hun var taget hjem til Blidah og havde skiftet tøj. Det havde været lidt af et problem. Bitten var fast besluttet på at benytte chancen, når den var der.

Det var ubegribeligt, at Tørk var kommet i tanker om sådan noget dejligt noget, men det var han altså. Hun havde beviset i sin taske. Nøglen til Brejdblik. Hvis hun ikke havde haft den kunne hun godt have troet, hun dagdrømte, så besynderligt forkeom det hende.

8. Erik Aalbæk Jensen: af Enkebal (1998)

Damen forsvandt på tændstikkeben op ad trappen og bankede på en dør et sted og kom ned igen foran en rødhåret lemmedasker i islandsk sweater og cowboybukser. Damen lukkede sig ind til sig selv og trak døren til, mens lemmedaskeren blev stående med hænderne i lommerne og albuerne ud fra sig og spurgte, hvad han ville?

- Hilse på Ingrid, hvis hun er hjemme?
- Det er hun ikke, nej. Fyrens stærkt blå øjne i deres melet hvide øjenhuler gloede på ham.
- Hvornår er hun så?
- Det tror jeg ikke, jeg kan fortælle dig. Jeg véd heller ikke, om jeg vil.

Han tumlede ud, vandrede et stykke tid, måske en time eller mere, op og ned ad villavejen. Men hun kom ikke. Havde hun været hjemme alligevel? Det kunne han ikke tro. Det ville han ikke. Til sidst gik han indefter mod byen og sad lidt i et anlæg på en bænk, indtil en vagt kom forbi og sagde, at de lukkede nu.

Under en gadelygte trak han kortet frem og fandt ud af, at anlægget måtte være Ørstedsparken og fulgte kortet tilbage til villavejen og ringede på igen. Men der blev ikke lukket op, skønt der var lys både forneden og på førstesalen, klokken var også over ti, og måske lukkede damen ikke nogen ind så sent? Anden og tredje gang han ringede på, blev der ikke reageret. Aftenen begyndte og blive kølig. Under lampeskæret stod forsytiaerne i gyldent udspring i haverne. Ved en pølsevogn inde på Rådhuspladsen spiste han to ristede og et brød til, så tørt at han måtte købe en Valash også, og var ikke længere så sulten, da han luskede om til Hovedbanegården og satte sig dér, til politiet kom og gennede ham ud.

9. Herman Bang: af Ludvigsbakke

Fru Brandt sad i sin Dagligstue, kulsort og mægtig, og ventede paa Vognen med Fru Reck, den nysudnævnte Godsforvalters Frue, som skulde se sit Hus. De broderede Tæpper var fremme paa alle Gulve, og om Brandts Portræt var anbragt Immortelkrans². Ida var ovre hos Schrøder.

Saa slog Sofie Døren ud til Gangen op:

- Der er hun, sagde hun; det lød som et "Vagt i Gevær", og hun blev staaende, lang og sort, bag sin Madmoder, der aabnede Yderdøren:

² krans af evighedsblomster til minde om en afdød

- Ja, jeg er Fru Reck, sagde en forvirret Dame, der var lille og slank og holdt Slæbet af sin Kjole i sin Haand.
 - Velkommen, svarte Fru Brandt og rakte langsomt Haanden frem. Hun havde altid bevaret et Bondepige-Haandtryk, der bare "rørte". Nu var Haanden iskold.
 - Hjælp Fruen, sagde hun til Sofie.
- Og Sofie tog Kaaben af Fru Reck med sine knoglede Hænder.
- De kom ind i Stuerne:
- Aa, hvor er de store, brast det ud af Fru Reck. Hun blev rød i det samme: Hun var blevet staaende et Nu ganske forskrækket foran de lange, landlige Gulve.
 - Ja, Boligen er rummelig, sagde Fru Brandt og bød Fru Reck til Sæde ligeover for sig. Fru Reck vidste ikke selv, at hun førte Lommetørklædet to Gange op til Panden, mens Fru Brandt sagde noget om Kulden og om at køre.